

ส่วนที่ 4

การติดตามและประเมินผล

การบริหารงานที่ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการนำนวัตกรรม (Innovation) และกระบวนการบริหารใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การติดตามและประเมินผล ก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและประเมินผลความสำเร็จของงาน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหาร่วมกันในให้บรรลุเป้าหมายจึงต้องมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ทราบประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรว่าอยู่ในระดับใด เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่

4.1 การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

กระบวนการของแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ การวางแผน (Planning) การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation) และการติดตามประเมินผล (Monitor & Evaluation) ฉะนั้น การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ติดตามและประเมินผลกระบวนการ (process) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยตรวจสอบกระบวนการดำเนินการว่าเป็นไปตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2561 โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องดำเนินการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้เครื่องมือในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ ดังนี้

**แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์
เพื่อความสอดคล้องแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ประเด็นการพิจารณา	คะแนน
1. ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20
2. การวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพ	20
3. ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย	60
3.1 ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(10)
3.2 ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด	(10)
3.3 ยุทธศาสตร์จังหวัด	(10)
3.4 วิสัยทัศน์	(5)
3.5 กลยุทธ์	(5)
3.6 เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นกลยุทธ์	(5)
3.7 จุดยืนทางยุทธศาสตร์	(5)
3.8 แผนงาน	(5)
3.9 ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม	(5)
รวมคะแนน	100

**แนวทางเบื้องต้นในการให้คะแนนแนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์
เพื่อความสอดคล้องแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ประเด็นการพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
1. ข้อมูลสภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐาน ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ควรประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ (1) ข้อมูลเกี่ยวกับด้านกายภาพ เช่น ที่ตั้งของหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะของที่ดิน ลักษณะของ แหล่งน้ำ ลักษณะของป่าไม้ ฯลฯ ด้านการเมือง/การปกครอง เช่น เขตการ ปกครองการเลือกตั้ง ฯลฯ	20 (3)	
	(2) ข้อมูลเกี่ยวกับด้านการเมือง/การปกครอง เช่น เขตการปกครอง การ เลือกตั้ง ฯลฯ ประชากร เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร และช่วงอายุ และจำนวนประชากร ฯลฯ	(2)	
	(3) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคม เช่น การศึกษา สาธารณสุข อาชญากรรม ยาเสพติด การสังคมสงเคราะห์	(2)	
	(4) ข้อมูลเกี่ยวกับระบบบริหารพื้นฐาน เช่น การคมนาคมขนส่ง การไฟฟ้า การประปา โทรศัพท์ ฯลฯ	(2)	
	(5) ข้อมูลเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ เช่น การเกษตร การประมง การประศุ สัตว์ การบริการ การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม การพาณิชย์/กลุ่มอาชีพ แรงงาน ฯลฯ	(2)	
	(6) ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม เช่น การนับถือศาสนา ประเพณี และงานประจำปี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น สินค้าพื้นเมืองและ ของที่ระลึก ฯลฯ และอื่นๆ	(2)	
	(7) ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ป่าไม้ ภูเขา คุณภาพของ ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ	(2)	
	(8) การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือการใช้ ข้อมูล จปฐ.	(2)	
	(9) การประชุมประชาคมท้องถิ่น รูปแบบ วิธีการ และการดำเนินการ ประชุมประชาคมท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมแก้ไขปัญหา ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(3)	

ประเด็น การพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
2. การวิเคราะห์ สภาวการณ์และ ศักยภาพ	ควรประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ (1) การวิเคราะห์ที่ครอบคลุมความเชื่อมโยง ความสอดคล้องยุทธศาสตร์ จังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงความเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และ Thailand 4.0	20 (5)	
	(2) การวิเคราะห์การใช้ผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะและการบังคับใช้ผล ของการบังคับใช้ สภาวการณ์ที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาท้องถิ่น	(3)	
	(3) การวิเคราะห์ทางสังคม เช่น ด้านแรงงาน การศึกษา สาธารณสุข ความ ยากจน อาชญากรรม ปัญหาเสพติด เทคโนโลยี จารีต ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น	(3)	
	(4) การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านรายได้ครัวเรือน การส่งเสริมอาชีพ กลุ่มอาชีพ กลุ่มทางสังคม การพัฒนาอาชีพและกลุ่มต่างๆ สภาพทาง เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ทั่วไป เป็นต้น	(3)	
	(5) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม พื้นที่สีเขียว ธรรมชาติต่างๆ ทางภูมิศาสตร์ กระบวนการหรือสิ่งที่เกิดขึ้น การประดิษฐ์ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมและการ พัฒนา	(3)	
	(6) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบันและ โอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่น ด้วยเทคนิค SWOT Analysis ที่อาจ ส่งผลต่อการดำเนินงานได้แก่ S-Strength (จุดแข็ง) W-Weakness (จุดอ่อน) O-Opportunity (โอกาส) และT-Threat (อุปสรรค)	(3)	
3. ยุทธศาสตร์ 3.1 ยุทธศาสตร์ของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	ควรประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ประเด็นปัญหาการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเชื่อมโยงหลัก ประชาธิปไตยแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ Thailand 4.0	60 (10)	
3.2 ยุทธศาสตร์ของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตจังหวัด	สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และยุทธศาสตร์จังหวัด และเชื่อมโยงหลักประชาธิปไตยแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ Thailand 4.0	(10)	
3.3 ยุทธศาสตร์ จังหวัด	สอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์พัฒนาภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบาย/ยุทธศาสตร์ คสช. และนโยบายรัฐบาล หลักประชาธิปไตยแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และThailand 4.0	(10)	

ประเด็นการพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
3.4 วิสัยทัศน์	วิสัยทัศน์ ซึ่งมีลักษณะแสดงสถานภาพที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการจะเป็นหรือบรรลุถึงอนาคตอย่างชัดเจน สอดคล้องกับโอกาสและศักยภาพที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสัมพันธ์กับโครงการพัฒนา	(5)	
3.5 กลยุทธ์	แสดงให้เห็นช่องทาง วิธีการ ภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ หรือแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนในสิ่งที่จะดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น	(5)	
3.6 เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นกลยุทธ์	เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นกลยุทธ์มีความสอดคล้องและสนับสนุนต่อกลยุทธ์ที่จะเกิดขึ้น มุ่งหมายสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ชัดเจน	(5)	
3.7 จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning)	ความมุ่งมั่นอันแน่วแน่ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากศักยภาพของพื้นที่จริง ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จทางยุทธศาสตร์	(5)	
3.8 แผนงาน	แผนงานหรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต กำหนดจุดมุ่งหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือแผนงานที่เกิดจากเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ จุดยืนทางยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความชัดเจน นำไปสู่การทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยระบุแผนงานและความเชื่อมโยงดังกล่าว	(5)	
3.9 ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม	ความเชื่อมโยงองค์รวมที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดผลผลิต/โครงการจากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 Thailand 4.0 แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด / แผนพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(5)	
รวมคะแนน		100	

4.2 การติดตามและประเมินผลโครงการ

เป็นการประเมินผลที่ช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ว่าแผนงานหรือโครงการที่ได้นำไปดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หากมีความล่าช้ามีสาเหตุมาจากอะไร สมควรที่จะได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการใด เพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยังเป็นเครื่องมือชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการโดยมีประเด็นในการติดตามและประเมินผล คือ

1. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดเชิงคุณภาพเชิงปริมาณความพึงพอใจและขั้นตอนการดำเนินงานซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการจะเป็นผู้กำหนดตัวชี้วัด

2. การเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนการดำเนินงานประจำปีและเพิ่มเติม

ทั้งนี้เทศบาล จะนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลโครงการมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ

เปรียบเทียบ วิธีในการติดตามและประเมินผล

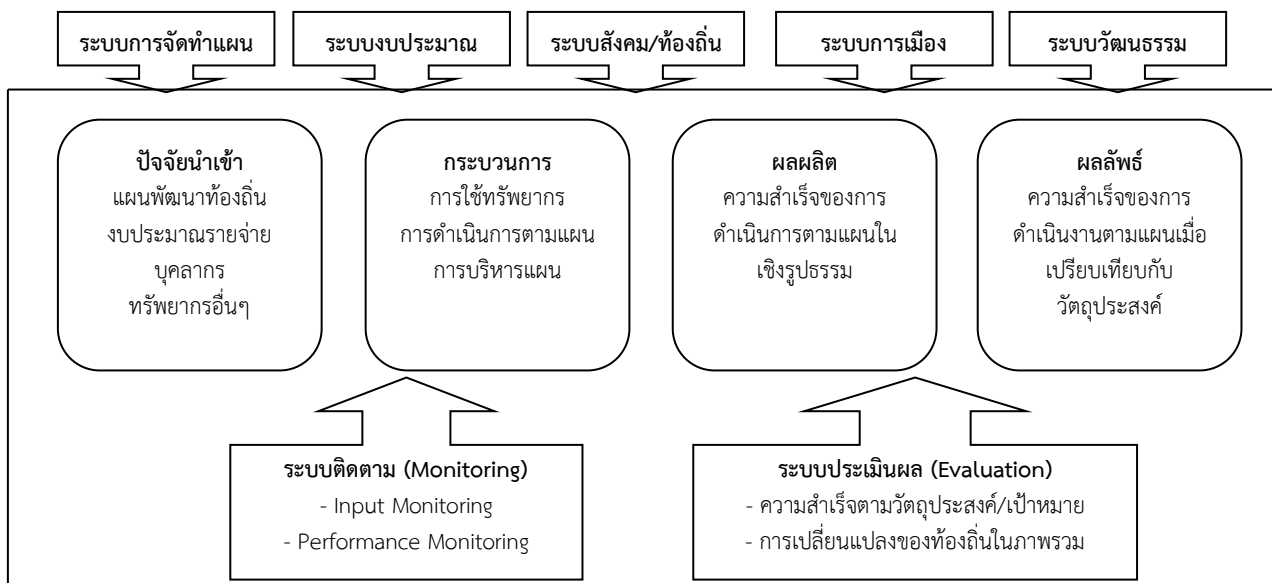
1. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น 2 ประเภท คือ
    - 1.1 แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570)
    - 1.2 แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ
  2. ประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา
  3. ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม
- เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด**

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้มีเกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criteria) และ ตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (Indicators)	กรอบตัวแปร (Attributes)
สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุ วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลผลิต ผลลัพธ์	ผลต่างระหว่างจำนวนโครงการที่แล้วเสร็จกับจำนวนโครงการทั้งหมด
การสนองตอบความต้องการของประชาชน	ระดับความพึงพอใจ	สัดส่วนของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่พึงพอใจและไม่พอใจผลสะท้อนกลับ

ระบบติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนางค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวางระบบติดตามและประเมินผลแผนพัฒนางค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสมมุติฐานว่าระบบติดตามและประเมินผลไม่อาจแยกตัวออกจากระบบการบริหารแผนทั้งหมด ดังนั้นระบบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าที่แผนพัฒนาจะดำเนินการ จึงเป็นเหมือนบริบทที่ย่อมจะส่งผลต่อการบริหารแผนและจะส่งผลต่อการติดตามและประเมินผลด้วยเช่นกัน ดังนั้นระบบติดตามและประเมินผลครั้งนี้สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

สำหรับการติดตามและประเมินผลโครงการ เป็นการติดตามและประเมินผลโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยใช้เครื่องมือในการติดตามและประเมินผลโครงการ ดังนี้

**แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลโครงการ
เพื่อความสอดคล้องแผนพัฒนาท้องถิ่น**

ประเด็นการพิจารณา	คะแนน
1. การสรุปสถานการณ์การพิจารณา	10
2. การประเมินผลการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ	10
3. การประเมินผลการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ	10
4. แผนงานและยุทธศาสตร์การพิจารณา	10
5. โครงการพัฒนา ประกอบด้วย	60
5.1 ความชัดเจนของชื่อโครงการ	(5)
5.2 กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับโครงการ	(5)
5.3 เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจนนำไปสู่การตั้งงบประมาณได้ถูกต้อง	(5)
5.4 โครงการมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	(5)
5.5 เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	(5)
5.6 โครงการมีความสอดคล้องกับ Thailand 4.0	(5)
5.7 โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด	(5)
5.8 โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนหรือการเสริมสร้างให้ประเทศชาติมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้หลักประชารัฐ	(5)
5.9 งบประมาณ มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	(5)
5.10 มีการประมาณการราคาถูกต้องตามหลักวิธีการงบประมาณ	(5)
5.11 มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลคาดว่าจะได้รับ	(5)
5.12 ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	(5)
รวมคะแนน	100

**แนวทางเบื้องต้นในการให้คะแนนแนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลโครงการ
เพื่อความสอดคล้องแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ประเด็น การพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
1. การสรุปสถานการณ์ การพัฒนา	เป็นการวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และ Trend ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคม, ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	10	
2. การประเมินผลการ นำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ	1) การควบคุมที่มีตัวเลขต่างๆ เพื่อนำมาใช้วัดผลในเชิงปริมาณ เช่น การวัดจำนวนโครงการ กิจกรรม งานต่างๆ ก็คือผลผลิตนั้นเองว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้หรือไม่จำนวนที่ดำเนินการจริงตามที่ได้กำหนดไว้เท่าไร จำนวนที่ไม่สามารถดำเนินการได้มีจำนวนเท่าไร สามารถอธิบายได้ตามหลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ 2) วิเคราะห์ผลกระทบ/สิ่งที่กระทบ (Impact) โครงการที่ดำเนินการในเชิงปริมาณ (Qualitative)	10	
3. การประเมินผลการ นำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ	1) การประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพคือการนำเอาเทคนิคๆ มาใช้เพื่อวัดค่าภารกิจ โครงการ กิจกรรม งานต่างๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่นั้นๆ ตรงต่อความต้องการของประชาชนหรือไม่และเป็นไปตามอำนาจหน้าที่หรือไม่ ประชาชนพึงพอใจหรือไม่ สิ่งของ วัสดุ ครุภัณฑ์ การดำเนินการต่างๆ มีสภาพหรือลักษณะถูกต้อง ครบถ้วน สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามหลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการตามที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงาน 2) วิเคราะห์ผลกระทบ/สิ่งที่กระทบ (Impact) โครงการที่ดำเนินการในเชิงคุณภาพ (Qualitative)	10	
4. แผนงานและ ยุทธศาสตร์การพัฒนา	1) วิเคราะห์แผนงาน งาน ที่เกิดจากด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติต่างๆ จนนำไปสู่การจัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand/Trend หรือหลักการบูรณาการ (Integration) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อกัน 2) วิเคราะห์แผนงาน งาน ที่เกิดจากด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน หลักปรัชชารัฐ	10	

ประเด็น การพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
5. โครงการพัฒนา 5.1 ความชัดเจนของ ชื่อโครงการ	ควรประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ ชื่อโครงการมีความชัดเจน มุ่งไปเรื่อง ใดเรื่องหนึ่ง อ่านแล้วเข้าใจได้ว่าจะพัฒนาอะไรในอนาคต	60 (5)	
5.2 กำหนด วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับโครงการ	มีวัตถุประสงค์ชัดเจน (clear objective) โครงการต้องกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับความเป็นมาของโครงการ สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล วิธีการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความเป็นไปได้ชัดเจน มี ลักษณะเฉพาะเจาะจง	(5)	
5.3 เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจนนำไปสู่ การตั้งงบประมาณได้ ถูกต้อง	สภาพที่อยากให้เกิดขึ้นในอนาคตเป็นทิศทางที่ต้องไปให้ถึงเป้าหมายต้อง ชัดเจน สามารถระบุจำนวนเท่าไร กลุ่มเป้าหมายคืออะไร มีผลผลิตอย่างไร กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินงาน และระยะเวลาดำเนินงานอธิบายให้ชัดเจนว่า โครงการนี้จะทำที่ไหน เริ่มต้นในช่วงเวลาใดและจบลงเมื่อไร ใครคือ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ หากกลุ่มเป้าหมายมีหลายกลุ่ม ให้บอกชัดเจนไปว่า ใครคือกลุ่มเป้าหมายหลัก ใครคือกลุ่มเป้าหมายรอง	(5)	
5.4 โครงการมีความ สอดคล้องกับแผน ยุทธศาสตร์ 20 ปี	โครงการสอดคล้องกับ (1) ความมั่นคง (2) การสร้างความสามารถในการ แข่งขัน (3) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพคน (4) การสร้างโอกาสความเสมอ ภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (5) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม (6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	(5)	
5.5 เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	โครงการมีความสอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดย (1) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ยึดคนเป็นศูนย์กลางพัฒนา (3) ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (4) ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทย 2579 (5) ยึดหลักการนำไปสู่ปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อ ยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว ภายใต้แนวทางการพัฒนา (1) การยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่ รายได้สูง (2) การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้าง สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (3) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (4) การรองรับ การเชื่อมโยงภูมิภาคและความเป็นเมือง (5) การสร้างความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (6) การบริหารราชการ แผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ	(5)	

ประเด็น การพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
5.6 โครงการมีความ สอดคล้อง	โครงการมีลักษณะหรือสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value-Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ทำน้อยได้มาก เช่น (1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า โภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม (2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (3) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น รวมถึงโครงการที่เติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนาแล้วต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ เช่น ด้านการเกษตรเทคโนโลยีชีวภาพ สาธารณสุข วัฒนธรรม ฯลฯ	(5)	
5.7 โครงการ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์จังหวัด	โครงการพัฒนาท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับห้วงระยะเวลาของแผนพัฒนาจังหวัดที่ได้กำเนิดขึ้น เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นเสมือนหนึ่งการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด ซึ่งไม่สามารถแยกส่วนใดส่วนหนึ่งออกจากกันได้ นอกจากนี้โครงการพัฒนาท้องถิ่นต้องเป็นโครงการเชื่อมต่อหรือเดินทางไปด้วยกันกับยุทธศาสตร์จังหวัดที่กำหนดขึ้นเป็นปัจจุบัน	(5)	
5.8 โครงการแก้ไข ปัญหาความยากจน หรือการเสริมสร้างให้ ประเทศชาติมั่นคง มั่ง คั่ง ยั่งยืน ภายใต้หลัก ประชารัฐ	เป็นโครงการที่ดำเนินการภายใต้พื้นฐานความพอเพียงที่ประชาชนดำเนินการเองหรือร่วมดำเนินการ เป็นโครงการต่อยอดและขยายได้ เป็นโครงการที่ประชาชนต้องการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งมีลักษณะที่จะให้ท้องถิ่นมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นท้องถิ่นที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	(5)	
5.9 งบประมาณมี ความสอดคล้องกับ เป้าหมาย(ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณโครงการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ 5 ประการในการจัดทำโครงการได้แก่ (1) ความประหยัด (Economy) (2) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) (3) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) (4) ความยุติธรรม (Equity) (5) ความโปร่งใส (Transparency)	(5)	
5.10 มีการประมาณ การราคาถูกต้องตาม หลักวิธีการ งบประมาณ	การประมาณราคาเพื่อการพัฒนาต้องให้สอดคล้องกับโครงการถูกต้องตามหลักวิชาการทางช่าง หลักของราคากลาง ราคากลางท้องถิ่น มีความโปร่งใสในการกำหนดราคาและตรวจสอบในเชิงประจักษ์	(5)	

ประเด็น การพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
5.11 มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ	มีการกำหนดตัวชี้วัดผลงาน (Key Performancy Indicator : KPI) ที่สามารถวัดได้ (measurable) ใช้บอกประสิทธิผล (effectiveness) ใช้บอกประสิทธิภาพ (efficiency) ได้ เช่น การกำหนดความพึงพอใจ การกำหนดร้อยละ การกำหนดอันเกิดจากผลของวัตถุประสงค์ที่เกิดที่สิ่งที่ได้รับ (การคาดการณ์ คาดว่าจะได้รับ)	(5)	
5.12 ผลที่คาดว่าจะได้รับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	ผลที่ได้รับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริงจากการดำเนินการตามโครงการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การได้ผลหรือผลที่เกิดขึ้นจะต้องเท่ากับวัตถุประสงค์หรือมากกว่าวัตถุประสงค์ ซึ่งการเขียนวัตถุประสงค์ควรคำนึงถึง (1) มีความเป็นไปได้และมีความเฉพาะเจาะจง ในการดำเนินงานตามโครงการ (2) วัดและประเมินผลดับของความสำเร็จได้ (3) ระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด และสามารถปฏิบัติได้ (4) เป็นเหตุเป็นผล สอดคล้องกับความเป็นจริง (5) ส่งผลต่อการบ่งบอกเวลาได้	(5)	
รวมคะแนน		100	

4.3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นจากแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561 - 2565

เทศบาลตำบลโนนสุวรรณ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ของเทศบาลตำบลโนนสุวรรณ ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในอนาคตในช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 นโยบายของรัฐบาล สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตจังหวัดบุรีรัมย์

เทศบาลตำบลโนนสุวรรณ กำหนดยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565)

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาองค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบ้านเมืองน่าอยู่

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ในรอบระยะแผนพัฒนา (พ.ศ. 2561-2565) ของเทศบาลตำบลโนนสุวรรณ ได้นำกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนามาดำเนินโครงการในแต่ละปีงบประมาณ โดยนำไปจัดทำเป็นเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ดังตารางต่อไปนี้

ปีงบประมาณ	การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ			หมายเหตุ
	จำนวนโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด	จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่นำไปปฏิบัติ	ร้อยละ	
พ.ศ. 2561	77	60	77.92	
พ.ศ. 2562	74	62	83.78	
พ.ศ. 2563	77	49	63.64	เกิดปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
รวม				

4.4 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

4.4.1 ผลกระทบนำไปสู่ออนาคต

เทศบาลได้จัดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา เศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น ทั้งนี้ มุ่งหวังให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในส่วนของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ผลผลิตของโครงการกิจกรรม (output) ที่ก่อให้เกิดผลกระทบ (Impact) ทั้ง 3 ระดับ คือ ระยะสั้น สามารถเห็นผลสำเร็จได้ทันทีเมื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมแล้วเสร็จ ระยะกลางและยาว ต้องใช้เวลาในการพัฒนาและดำเนินการโดยในอนาคต เทศบาล ได้วางแผนดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้าน	แนวทางการพัฒนาในอนาคต
1. โครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เหมาะสม และเพียงพอในพื้นที่สามารถพัฒนาพื้นที่ที่มีความเจริญ และรองรับการขยายตัวของเมือง - พัฒนาระบบการให้บริการน้ำประปาให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพน้ำประปาให้เป็นน้ำประปาดื่มได้
2. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระบบการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกในการทิ้งขยะและส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ภายในครัวเรือน รวมถึงพัฒนาการแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า - สร้างสวนสาธารณะพร้อมดูแลรักษาสวนสาธารณะ
3. การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา และสื่ออุปกรณ์การศึกษาการสอนให้มีความทันสมัยรวมทั้งพัฒนาหลักสูตรที่ได้มาตรฐานบูรณาการกับหลักสูตรของท้องถิ่น - สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจนและด้อยโอกาส - จัดการศึกษาและแหล่งเรียนรู้นอกระบบ (TK Park) ให้ครอบคลุมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนในการพัฒนาตนเองให้ทันกับสถานการณ์โลกที่ปรับเปลี่ยนไป - เสริมสร้างความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันภายใน บวร
4. กีฬาและนันทนาการ	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อสร้างลานกีฬาและติดตั้งเครื่องออกกำลังกายภายในชุมชน - ก่อสร้างสถานที่ออกกำลังกาย
5. สุขภาวะและคุณภาพชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - การรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกทางในชุมชนและสถานศึกษา - เพิ่มมาตรการดูแลและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้เด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทันถึงโทษและ รูปแบบการแพร่ระบาด รวมถึงวิธีการหลีกเลี่ยงโดยตั้งเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนในเขตเทศบาล - ให้การดูแลและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการอย่างทั่วถึง ได้มาตรฐานและมีความเท่าเทียมกัน - เตรียมความพร้อมสำหรับผู้เข้าสู่ผู้สูงอายุ และสนับสนุนการดำเนินงานองค์กรผู้สูงอายุ - เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชน ด้วยการติดตั้งกล้อง CCTV บริเวณจุดเสี่ยงเพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยภายในพื้นที่ตลอด 24 ชั่วโมง - เพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานป้องกันและสร้างเครือข่ายรักษาความปลอดภัยทั้งหน่วยงานภาครัฐเอกชนและประชาชนทั้งภายในและนอกพื้นที่
6. การบริหารงาน	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารงานส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีเพิ่มมาตรการและวางแผนการจัดเก็บภาษีให้เป็นไปตามเป้าหมาย - เพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของเทศบาล ให้ครอบคลุมและทั่วถึงและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น เสียงตามสาย ,จอ LED ,เว็บไซต์ , สื่อโซเชียล ฯลฯ

4.4.2 ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนา

หากพิจารณากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในขั้นตอนการจัดทำแผนนั้น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2561 รวมถึงหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย โดยคำนึงถึงหลัก ประชาธิปไตยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

จากยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 ดังกล่าว ทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสุวรรณ จำเป็นต้องปรับตัวปรับทิศทางการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เสริมสร้างศักยภาพองค์กรด้วย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทั้งนี้โดยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ยกย่องนวัตกรรมองค์กร ชุมชน สร้างความ เข้มแข็งของชุมชนและภาคีเครือข่าย บุคลากรต้องมีทักษะความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศและก้าวทันต่อสภาวะ การเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก และจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่กำลังประสบปัญหาการ แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และยังมีแนวโน้มการระบาดอย่างต่อเนื่องจากการกลาย พันธุ์ของตัวเชื้อไวรัสเอง สร้างผลกระทบทำให้เกิดวิกฤติโลก

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่และเชื่อมโยงกับท้องถิ่นอื่นอย่างทั่วถึงและมีมาตรฐาน
2. ให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำอุปโภค-บริโภค และแก้ไข ปัญหาน้ำแล้งอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน
3. ตระหนักและให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ในสภาวะการณสังคมผู้สูงอายุ
4. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับ การปฏิบัติตัวในการดำรงชีวิตวิถีใหม่จากผลกระทบ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
5. ตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาขยะชุมชน และสภาวะโลกร้อน
6. บังคับใช้กฎหมายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังเข้มข้นในทุกภาคส่วน และทุกระดับกระบวนการขั้นตอนของกฎหมาย
7. ส่งเสริมและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการสร้างภาคี เครือข่ายผ่านสื่อออนไลน์
8. เร่งเสริมสร้าง ปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามในกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกัน และเพื่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต
9. เร่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ การเสพติดสื่อ การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารจริงเท็จ ให้แก่ประชาชนทุกระดับ สร้างความรู้คู่คุณธรรม

*****

